

„Naši přátelé trockisté...“ aneb fenomén ”zrady anarchistických vzdělavců”

jaime.cz

14. 10. 2010

Citát v titulku článku mi zaslal soudruh, který sledoval debatu na zářijovém Českém sociálním fóru, konaném 29. 9. v Praze, které již tradičně bylo tím, co pokaždé – divadelní kulisou pro nejrůznější bolševické organizace. Známy oficiální anarchista Ondřej Slačálek těmito slovy měl uvodit jeden ze svých diskusních příspěvků. Označit bolševiky za přátele je dosti silná káva. Znamená to překročit určitou pomyslnou hranici, což nám ale na druhé straně poskytuje možnost se ohlédnout a pokusit se o určité shrnutí a pojmenování problému. Nechci zde polemizovat o tom, zdali je citát zcela přesný a zazněl v onu hodinu a vteřinu na začátku onoho diskusního příspěvku. Chci se pokusit analyzovat hlubší proces, stojící ZA tímto citátem.

Oč tedy jde – jde o to snažit se v plnosti postihnout trajektorii naší vlastní krize, v jejímž rámci se české anarchistické hnutí zhruba v letech 2000-2008 v podstatě rozpadlo. Nepočtené revoluční menšiny zcela vegetují na jeho okraji a organizace, pokládána za reprezentativní, tj. ČSAF, se proměnila v cosi na pomezí nevládní lidskoprávní organizace a mírně radikálnějších odborů.

Typické je, že ČSAF zatím nevyužila nadcházející patnáctileté výročí svého založení k jakýmkoli hlubším úvahám o důvodu neúspěchu našeho hnutí. Přitom by k této otázce mělo co říci hodně lidí. Materiály, otištěné v poslední Existenci, jen výrazně kultivovanější formou opakují tradiční předsudky a přinášejí melancholické osobní vzpomínky, které se důsledně vyhýbají všem podstatným problémům, kterým naše hnutí čelí.

Příznám se, když jsem v roce 1994 zakládal „Iniciativní skupinu anarchistů“, pak „Přípravný výbor České anarchistické federace“ a posléze se účastnil i zakládajícího sjezdu ČAF, ani jsem nedoufal, že by organizace v určité podobě mohla přežít 5 nebo 10 let. Skutečnost, že dnes ČSAF existuje pouze jako stín revoluční anarchistické organizace a v některých momentech jako její parodie, je mnohem tristnější, než kdyby již neexistovala vůbec.

Na následujících řádkách se budu věnovat jednomu z faktorů krize anarchistického hnutí. Nepokládám jej za faktor klíčový a určující, ale za jeden z těch, které působily nejsilněji. Netvrdím, že jsem skutečnost přesně popsal. Doufám ale, že se mi podařilo naznačit, kudy by se mohly v budoucnu ubírat naše úvahy. Nejprve ale menší úvod.

La trahison des Clercs

V roce 1925 se objevila rázem vlivná a kontroverzní kniha Juliána Bendy, *La trahison des Clercs*, jejíž český překlad *Zrada vzdělanců* vyšel o čtyři roky později. Benda vystavěl přesvědčivou teorii, že od poloviny 19. století mnoho evropských intelektuálů ztratilo schopnost nezávislého kritického myšlení a propůjčilo se do služeb nacionalismu, xenofobie, válečného štvání, nebo otevřeně totalitních ideologií jako nacismu a bolševismu. Aniž bych se chtěl stavět do pozice Bendova apoštolu nebo s ním vyjadřovat politickou blízkost, myslím si, že zkoumání tohoto fenoménu může přispět i k objasnění naší dnešní krize.

K určité období tohoto procesu, který by bylo zřejmě příliš patetické nazývat „zradou“, i když podstata je totožná, totiž došlo i v rámci bývalého českého anarchistického hnutí. Jedním z příznaků jeho degradace po roce 2000 byl postupně vytvářený praktický monopol v oblasti anarchistických médií, publikační aktivity i teoretické práce, ze strany akademicky vzdělaných a na akademickou kariéru orientovaných pracovníků většinou z oblasti společenských věd.

Těm sekundovali lidé s podobným vzděláním, zaměřeni na kariéru v oblasti prestižních a prosystémových nevládních organizací, nebo oficiálních masových médií. Jejich společným jmenovatelem byla ambicióznost, snaha o sebeprosazení a jejich ideologií relativismus a postmodernismus. Šlo o to zlikvidovat sice starou, ale stále nepřekonanou a platnou anarchistickou nedůvěru k politické moci a společenské hierarchii. Ta způsobuje, že anarchisté jako jednotlivci a hnutí jsou svého druhu „politictí vegetariáni“ a odmítají moc člověka nad člověkem na všech úrovních. Šlo o to odmítnout soudržné modernistické pojetí anarchismu jako konkrétního společenského projektu, „obsahu“, rozvinutého na základě historické zkušenosti utlačovaných.

Způsobuje ale také to, že na anarchistickém hnutí si nikdo v zásadě kariéru nepostaví a sociální prestiž v rámci buržoazní společnosti nezíská.

Aby bylo jasné – nemám nic proti humanitním disciplínám jako takovým. Sám při zaměstnání studuji VŠ, protože chci jeden z předmětů svého zájmu přeci jen postavit metodologicky na vyšší úroveň. Zajímám se o raně novověké dějiny, osvícenství a proces disciplinace a zakotvení státní moci.

Skutečný problém ale nastává, pokud bych se akademické zkoumání snažil podsouvat jako anarchistickou praxi a jeho výsledky za naplňování anarchistické teorie. Anarchistické revoluční hnutí a akademický výzkum jsou nespojitě nádoby a odlišné fenomény. Akademické zkoumání anarchismu je jeho mrzačení a učesávání do podoby, která je přijatelná pro buržoazní politický diskurz na katedrách politologie. To dobré pro anarchistické hnutí je případně možné získat navzdory současné zaběhnuté praxi akademické obce – nikoli v jejím rámci.

Vraťme se ale zpět k „naším“ vzdělavcům. Ti místo toho, aby anarchistickému hnutí pomohli postavit se teoreticky na nohy, což by v řadě případů byla průkopnická a nevděčná práce, tak udělali čelem vzad do náruče marxistické ultralevice a akademické obce.

Taktika

Metodika byla jednoduchá. Převést anarchistické hnutí, jako revoluční pospolitost lidí, založenou na solidaritě, vzájemné pomoci a přímé akci – na věc odborné novinářské a publikační práce v oblasti společenských věd. Proto neustále na vodě stojící tvrzení o nutnosti „vše přehodnotit“, proto fráze o „nové době a nových podmínkách“, proto tolik módní postmoderní skepse.

Zde se tito lidé octli na známé půdě. Mohli začít uplatňovat vzdělaneckou erudici a začít umlčovat ostatní svoji intenzivní publicistickou činností a případně je obrazně bít po hlavách periodicitou a barevnými obálkami svých tiskovin, nebo tlustými svazky publikací typu Slačákových akademických dějin anarchismu – které jsou pozoruhodné snad jen tím, jak drsně vycenzurovaly vše, co se autorovi politicky nehodí do krámu.

Po nesmělých začátcích ve stylu „libertinského municipalismu“ (směšná teorie o tom, že pro anarchisty je možné stavět kandidáty do lokálních voleb a chápat se moci v měřítku obcí), našla societa těchto lidí jinou taktiku, na které staví dodnes.

Hajdy pod rudý prapor

Jejich praktickou politikou se stala snaha o politické partnerství a budování nejprve ad hoc a později systematických koalic s autoritářskou, bolševickou levicí nejrůznějšího ražení. Možný důvod? Zde totiž naráželi na sobě podobné lidi, mající totožné sociální zájmy. Marxismus je stále opiem intelektuálů a tím více v dnešní České republice, kde všestranné selhání transformace od bolševického režimu směrem k čemukoli „lepšímu“ způsobilo, že dnes, 20 let po listopadovém převratu, existuje už nová generace mladých intelektuálů, kteří se pohybují po orbitu Komunistické strany. Matce Straně ale již začínají mírně přerůstat přes hlavu a začínají se ohlížet po vlastním projektu.

Po celá 90. léta byl střet ohledně spolupráce a nespolepráce s autoritářskou levicí jedním z úhelných kamenů neustálých svárů v rámci anarchistického hnutí. Neustále jsme se museli bránit proti lidem jako je pan Slačálek nebo aktivisté bývalé anarchistické organizace Solidarita – kteří chtěli „nedogmaticky“ (=oportunisticky) zahajovat „dialog“ a „akční spolupráci“ s bolševiky.

Anarchističtí vzdělanci se na akademické půdě začali potkávat s (neo)marxisty mladší generace typu Mgr. Michaela Hausera PhD. nebo PhDr. Milana Valacha PhD. (marxistický thinktank „Socialistický kruh“), Ing. Petra Gočeva (marxista a ekonom), PhDr. Stanislava Holubce PhD. a celé řady dalších. Kontakty se rozšiřovaly a postupně přibýli i staří funkcionáři a matadoři trockistické scény jako Jan Májíček, Martin Šaffek nebo Thomas Franke.

Skutečnost, jak daleko má společenství bolševických, trockistických, „socialistických“ (et cetera ad nauseam) intelektuálů a aktivistů k původní ideji, se kterou anarchističtí vzdělanci začali transformovat vlastní hnutí – tj. údajné důsledné snaze o aktualizaci a přehodnocení anarchismu ve světle postmoderní skepse – je dalším argumentem, nasvědčujícím tomu, že skutečným motorem jejich činnosti jsou zřejmě jen jejich vlastní ambice.

Staří známí znovu pohromadě

V řadě předchozích materiálů jsem ilustroval, jak se tito lidé neustále společně vynořují v rámci nejrůznějších koalic a pseudo-hnutí, zaklínajících se nezávislostí a „spontánním“ vznikem zdola – který

ovšem vždy šéfuje úzká neformální elita. Údajně ušlechtilé cíle těchto uskupení rezonují společným refrénem – postupná konsolidace prostředí pro vytvoření nové ultralevicové politické strany, která by stála nalevo od KSČM, nebyla prvoplánově bolševická, halila se do cudného pláštíku jakési „alternativy“ - ale v jejímž čele byl seděli právě ti, kteří sedí na oněch Sociálních fórech, Ne základnám, Pro-Altech a dalších iniciativách.

Jeden příklad ze všechny? Doménu ProAltu registroval a vlastní Jan Májíček, dlouholetý kádr trockistické organizace „Socialistická solidarita“ a zároveň mluvčí iniciativy Ne Základnám – který si vybudoval slušné pozice mezi lidmi z ČSAF a dokonce se v minulosti přátelsky a v poklidu účastnil veřejných akcí ČSAF. Májíček je dnes jednou z předních postav ProAltu. Kromě toho se angažuje i v nacionálně-osvobozenecké iniciativě Přátelé Palestiny. V roce 2008 na sebe Májíček upozornil i přátelským interview s Haiderem Omaisem, sympatizantem islamistického teroristického hnutí Hizballáh, jemuž na úvod vyjádřil gratulaci k tomu, že „Hizballáh porazil Izrael“.

Nebo samotný Ondřej Slačálek, jeden z protagonistů rozpadu českého anarchistického hnutí. Ten je zaprvé neformálním šéfem časopisu A-Kontra. Zadruhé je „nezávislý“ publicistou, který se ostře bere za spoustu PR-témat komunistické strany a obecně marxistické ultralevice (ukázkovým příkladem je jeho opakované spílání bratrům Mašínovým), zatřetí se výrazně aktivizoval v Ne základnám, začtvrté je jeho tvář nyní vidět na téměř všech akcích ProAltu. Zapáté, přednášel již na historicky prvním Českém sociálním fóru v roce 2004, pořádaném KSČM a jejími satelity, zašesté nedávno se například prezentoval bok po boku obvyklé plejády bolševiků coby mluvčí iniciativy „Freedom not Fear“ na konferenci Českého sociálního fóra 29. září v Praze. Zasedmá přednášel na bolševických teoretických setkáních skupiny Socialistický kruh. A tak dále, a tak dále.

Vůbec, zářijová konference Českého sociálního fóra byla znovu představením všech známých tváří procesu, o kterém hovoříme. Díky organizátorům jsou na Youtube přístupné diskusní příspěvky všech významnějších řečníků. Nám zde ale postačí uvést jejich reprezentativní seznam a přinést tak další částečnou indicii. Jde rovněž o to, že bolševici se často a rádi úmyslně schovávají buď za své akademické funkce, nebo za jiné, krycí organizace a kampaně.

Souhvězdí levicově-liberálního establishmentu

Fórum zahájil PhDr. Marek Hrubec PhD. z Centra globálních studií z FFUK a Filosofického ústavu AV, ředitel právě toho akademického pracoviště, na kterém působí Ondřej Slačálek. Zvídavější nebudou překvapeni, když zjistí, že právě Hrubec je spolu s Michaellem Hauserem zakladatelem marxistického thintanku Socialistický kruh, který pro Slačálka zafungoval jako výtah do této společnosti.

Hrubec předal slovo komu jinému, než trockistickému kádru ze Socialistické solidarity, Janu Májíčkoví (viz odstavec výše). Ten hovořil jménem Ne Základnám, kteréžto „hnutí“ dlouhodobě šéfuje.

Po Májíčkoví promluvila Ing. Iona Švihlíková, PhD., prezentovaná jako pedagog z VŠE, ale která je rovněž členkou Socialistické Solidarity. Švihlíková rovněž stojí v čele krycího projektu s nevinným názvem „Alternativa zdola“ (www.alternativazdola.cz). Doménový záznam odhalí, že webové stránky jsou registrovány na její osobu.

Další řečnicí byla Mgr. Michaela Pixová, doktorandka sociální geografie, která je především napojená na výtvarnou skupinu Guma Guar. Ta se již v minulosti výrazně angažovala ve prospěch bolševické ultralevice, tehdy Komunistického svazu mládeže. Skupina vytvořila „uměleckou“ instalaci stalinistické ikonografie KSM po zákazu této organizace a zdůrazňovala právo KSM na šíření své totalitní ideologie. Instalaci posléze demonstrativně poničili členové další výtvarné skupiny Ztohoven a Ondřej Slačálek následně velmi ostře vystoupil na podporu Gummy Guar, stejně tak jako řada osobností KSČM. Guma Guar již v roce 2008 společně se Slačálkovým A-Kontra uspořádala manipulativní samolepkovou akci „Proud to be anticommunist“, znovu zcela přesně v duchu PR strategie Komunistické strany.

Další řečnicí byla Mgr. Zuzana Uhde ze Sociologického ústavu AV ČR, která pro změnu obhospodařuje projekt s názvem „Social Watch CZ“. Uhde je rovněž partnerka zmíněného doktora Hrubce, Slačálkova šéfa. V doménovém záznamu jejího webu je v kolonce název dokonce uvedeno „Zuzana Uhde, by Hrubec“. Její „iniciativa“ v podstatě kopíruje linii ProAltu včetně doslovného přebírání tiskových zpráv.

Dále vystoupil i představitel Mladých sociálních demokratů Václav Klusák. Ten je zajímavou osobou, představující můstek mezi mladou generací ČSSD a trockisty. V minulosti byl mluvčí kampaně Studenti proti rasismu, která byla znovu silně personálně obsazená mladými bolševiky. Oba weby této kampaně, www.protirasismu.cz a www.protirasismu.net, přitom zaregistroval a vlastní Martin Mikula, což je hlavní postava zmíněné bolševické iniciativy na založení politické strany Nová antikapitalistická levice.

Dále zde máme další osobu, spjatou s ČSSD – Jan Černý z Masarykovy demokratické (dříve „dělnické“) akademie. Nedávno jste si jistě mohli všimnout plánů, které pánové Sobotka a Paroubek mají s MSD, totiž udělat z ní placenou soukromou vysokou školu, kde by si vychovávali budoucí levičáckou politickou elitu.

Pak promluvil další člen bolševické Socialistické solidarity Lukáš Matoška a dostalo se i na koho jiného, než dlouholetou Slačálkovu politickou souputnici, Mgr. Lindu Sokačovou, ředitelku prosystémové prestižní nevládní organizace Gender Studies, dříve zakladatelku Anarchofeministické skupiny a dlouholetou redaktorku Slačákova A-Kontra.

Stranou nemohl zůstat ani další ze zakladatelů Socialistického kruhu Mgr. Michael Hauser PhD. Za zmíněnou bolševickou iniciativu na založení politické strany, Nová antikapitalistická levice, pak promluvil Roman Petrenko, což je další budoucí ultralevicový intelektuál, student Fakulty sociálních věd UK. Tehdy zastupoval nepřítomného Martina Mikulu, šéfa NAL. Za čiročiré reformisty se zúčastnil Jaroslav Juryšek z Rady mladých ČMKOS, největší prosystémové odborové centrály v zemi.

O jaké „sociální fórum“ se tedy jedná? Je to pouze další z mnoha konferencí, na které se obměňují stále dokola stejné tváře levicově-liberálního establishmentu, který si pomalu hledá zakotvení v politickém mainstreamu. Zakotvení, politickou tvář, politickou stranu, funkce, křesla, prestiž, moc. Koalice levých sociálních demokratů, bolševiků, trockistů, levicových nevládkářů, bývalých anarchistů... a tak dále. Tito lidé pomocí sítě svých krycích organizací a nastrčených projektů, vytvářejí iluzi široké občanské koalice, iluzi sociálního hnutí, iluzi toho, že Hauserovými slovy „společnost začíná být aktivní“. Přitom jde ale prvořadě o jejich vlastní politické ambice.

Proč?

Ještě před deseti lety by takové informace mezi anarchisty vyvolaly oprávněný skandál. Lidé jako pan Slačálek svoji kariéru na ultralevici teprve rozjížděli, obezřetně se chránili mlčením a řadu věcí popírali. Ohrazování a kritická diskuse, napadající jejich snahu zatahovat anarchistické hnutí do marxistické ultralevice, byla nálepkována jako sektářství nebo projevy osobní nevraživosti. Nemám žádnou radost z toho, že v delším časovém období se zcela prokázala oprávněnost naší kritiky. Právě naopak.

Informací o tom, že skupina lidí z tohoto prostředí, v jejímž čele stojí neomarxisté z akademické obce, velmi obezřetně a pomalu „pečé“ projekt nové politické strany nalevo od KSČM, je stále více. Proč se o tom ale zmiňovat. Znamenalo by to dovršení určité zřetelné trajektorie, po které se tito lidé vydali asi před deseti lety a která podstatně přispěla ke zničení českého anarchistického hnutí.

Znamenalo by to ale ještě jednu věc, a to nutnost pochopit a analyzovat, jakou destruktivní roli sehrály ambice některých humanitních intelektuálů v našem hnutí. Znamenalo by to pochopit, že anarchistické hnutí není výzkumná akademická aktivita a lidskoprávní publicistika. Znamenalo by to konečně se zamyslet, jakou strukturu tito lidé vtiskli současným zbytkům našeho hnutí, jak těžkou ocelovou kouli mu přivázali na nohu – a jak ho neustále využívají jako základnu pro své politické ambice.

Znamenalo by to pochopit, jak důsledně je nutné se odseknot od této minulosti, pokud to kdokoli s anarchistickým hnutím myslí vážně.

jaime.cz
„Naši přátelé trockisté...“ aneb fenomén ”zrady anarchistických vzdělavců“
14. 10. 2010

anarchistickaknihovna.org